

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2025/26:AU2

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2026 inom utgiftsområde 14, som uppgår till ca 91,2 miljarder kronor. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:1 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Ca 15 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Budgetprocessen i riksdagen4

Utskottets överväganden.....6

 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 146

 Utskottets bedömning8

 Statens budget inom utgiftsområde 149

 Utskottets ställningstagande.....18

Särskilda yttranden22

 1. Statens budget inom utgiftsområde 14 (S).....22

 2. Statens budget inom utgiftsområde 14 (V)24

 3. Statens budget inom utgiftsområde 14 (C)26

 4. Statens budget inom utgiftsområde 14 (MP)28

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....31

 Propositionen31

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/2631

Bilaga 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag33

Bilaga 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 14

a) Anslagen för 2026

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 14 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 14 punkt 1 och avslår motionerna

2025/26:3167 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 33,

2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 19,

2025/26:3525 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP),

2025/26:3590 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 1, 8, 10, 18, 23, 29 och 30,

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 84 och

2025/26:3740 av Jonny Cato m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 14 punkt 2.

Stockholm den 4 december 2025

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Magnus Persson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Ardalan Shekarabi (S)*, Salla Quicklund (M), Adrian Magnusson (S)*, Ann-Christine Frohm (SD), Johanna Haraldsson (S)*, Arin Karapet (M), Serkan Köse (S)*, Sara Gille (SD), Sofia Amloh (S)*, Merit Frost Lindberg (M), Ciczie Weidby (V)*, Camilla Rinaldo Miller (KD), Mats Arkhem (SD), Leila Ali Elmi (MP)*, Helene Odenjung (L) och Helena Vilhelmsson (C)*.

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2025/26:1 i de delar som gäller utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och ca 15 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2025/26 som gäller statens budget 2026. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1.

I bilagorna 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2026 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Under beredningen av ärendet har företrädare för Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Konjunkturinstitutet, Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån lämnat information till utskottet. Vidare har regeringen genom arbetsmarknadsminister Johan Britz (L), jämställdhetsminister Nina Larsson (L) och statssekreterare Adam Alfredsson lämnat information om budgetpropositionen. Utskottet har också fått information av den tidigare särskilda utredaren om betänkandet En arbetsmiljöstrategi för ett förändrat arbetsliv (SOU 2025:73).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2026 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv till 91 162 652 000 kronor (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65.). I detta betänkande föreslår utskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut. Lagförslag som har en tydlig anknytning till statens budget ska också ingå i beslutet (11 kap. 18 § fjärde och sjätte styckena riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Regeringen ska enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) lämna en redovisning i budgetpropositionen av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 14 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 14.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 14

Propositionen

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om mål för arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken. Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88). Målet för arbetslivspolitiken är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88). När det gäller arbetslivspolitiken har regeringen även beslutat om mål för tre delområden: arbetsmiljö, arbetsrätt och lönebildning.

Arbetsmarknad

När det gäller resultatredovisningen för arbetsmarknadspolitiken framhåller regeringen att utvecklingen av arbetsmarknaden påverkas av en rad olika faktorer. Enligt regeringen är arbetsmarknadspolitikens bidrag ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av åtgärder inom andra utgiftsområden, konjunkturutveckling och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Grunden för resultatredovisningen på området utgörs av flera olika indikatorer där ett antal huvudsakliga indikatorer pekas ut, bl.a. sysselsättning och arbetslöshet, andelen övergångar till arbete och studier för personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen samt antalet personer med arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Indikatorerna redovisas för relevanta undergrupper och enskilda insatser. I resultatredovisningen används även rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsförmedlingen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av målluppfyllelsen för arbetsmarknadspolitiken. Regeringen gör den övergripande bedömningen att insatserna inom arbetsmarknadspolitiken har bidragit till målet om en väl fungerande arbetsmarknad genom att insatser och ersättningar mildrade de negativa konsekvenserna av det försämrade arbetsmarknadsläget under 2024.

Regeringen noterar att sysselsättningen minskade och att arbetslösheten ökade under 2024, vilket medförde minskade övergångar till arbete. Vidare noterar regeringen att övergångarna till studier ökade, vilket i sig bedöms som positivt. Regeringen bedömer det dock som otillfredsställande att antalet deltagare i insatser och subventionerade anställningar i stort har minskat. Regeringen konstaterar bl.a. att det har funnits anslagsmedel för att ge fler arbetslösa stöd och insatser, t.ex. i form av arbetsmarknadsutbildning, regionalt yrkesvux och arbetsplatsförlagda insatser såsom arbetspraktik och subventionerade anställningar.

När det gäller antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildningar konstaterar regeringen att det har minskat under 2024 och att män fortfarande är överrepresenterade bland deltagarna.

Vidare gör regeringen bl.a. bedömningen att Samhalls verksamhet bidragit till att ge personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga arbete i en omfattning som i huvudsak är i linje med uppdraget. Även om målnivån för övergångar till anställningar utanför Samhall inte uppnåddes är det enligt regeringen positivt att antalet övergångar ökade jämfört med föregående år, trots det svaga konjunkturläget.

Arbetsliv

När det gäller målet för arbetslivspolitikerna är det som framgått ovan uppdelat av regeringen på följande tre delområden:

- Arbetsmiljö: En arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor uteslås från arbetet och tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet.
- Arbetsrätt: En arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.
- Lönebildning: En lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred.

Regeringen framhåller när det gäller resultatredovisningen för arbetslivspolitikerna att utvecklingen inom arbetslivsområdet påverkas av en rad faktorer och att arbetslivspolitikens bidrag ofta är svårt att mäta och avgränsa från effekterna av såväl bidrag från andra utgiftsområden som samhällsutvecklingen och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Resultatredovisningen på området styrs av ett antal huvudsakliga indikatorer. På delområdet arbetsmiljö redovisas utvecklingen av bl.a. dödsolyckor och anmälda arbetsolyckor i arbetslivet, anmälda arbetssjukdomar och antal förrättningar. Jämfört med budgetpropositionen för 2025 har indikatorer om arbetsorsakade besvär tagits bort eftersom dessa redovisas i Arbetsmiljöverkets undersökning om arbetsorsakade besvär som genomförs vartannat år. På grund av att Arbetsmiljöverket gjort om Arbetsmiljöundersökningen fr.o.m. 2024 har även de tidigare indikatorerna om möjlighet till lärande och utveckling i yrket respektive systematiskt arbetsmiljöarbete tagits bort och ersatts av nya indikatorer. När det gäller delområdet arbetsrätt redovisas bl.a. anställningsförhållanden enligt arbetskraftsundersökningarna samt kollektivavtalsäckning och organisationsgrad. För delområdet lönebildning redovisas bl.a. antalet medlingsärenden och antalet förlorade arbetsdagar samt löneutvecklingen på arbetsmarknaden.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av måluppfyllelsen för arbetslivspolitikerna. Regeringen bedömer att det övergripande

målet för arbetslivspolitikerna om goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män delvis har uppnåtts.

Regeringen konstaterar att antalet dödsolyckor sjunker men att antalet fortfarande är alltför högt. Det är enligt regeringen positivt att antalet förrättningar, främst inspektioner, fortsatte att öka under 2024. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är enligt regeringen tillika en viktig del för att förebygga dödsolyckor, arbetsolyckor och arbetssjukdomar. Det är vidare enligt regeringen betydelsefullt att myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet har fortsatt att utvecklas parallellt med Arbetsmiljöverkets övriga tillsynsverksamhet och att antalet myndighetsgemensamma kontroller har fortsatt att öka och blev mer träffsäkra under 2024. Regeringen bedömer att ny lagstiftning har bidragit till utvecklingen av det myndighetsgemensamma arbetet och att arbetet mot arbetslivskriminalitet bidrar till det övergripande målet för arbetslivspolitikerna.

När det gäller delområdet arbetsrätt gör regeringen bedömningen att utvecklingen inom området skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande och bidrar till uppfyllelse av det övergripande målet för arbetslivspolitikerna. En fortsatt utmaning inom området är dock att kvinnor i högre grad än män har tidsbegränsade anställningar och arbetar deltid.

Slutligen när det gäller delområdet lönebildning konstaterar regeringen att flera av de kriterier som används vid bedömningen av lönebildningen uppnåddes under 2024. Regeringen anför att även om trenden med minskade löneskillnader mellan kvinnor och män tycks ha avstannat under senare år har löneskillnaderna minskat i ett längre tidsperspektiv, vilket bidragit till ökad ekonomisk jämställdhet. Regeringen bedömer avslutningsvis att lönebildningen skedde i samhällsekonomisk balans och arbetsfred, vilket bidrar till att det övergripande målet för arbetslivspolitikerna nås.

Utskottets bedömning

Utskottet vill inledningsvis framhålla att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Att regeringens redovisning och bedömning av de resultat som har uppnåtts har en klar och tydlig struktur är viktigt för förståelsen för hur statliga medel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Resultatredovisningen som läggs fram i årets budgetproposition har enligt utskottet fortsatt att utvecklas i positiv riktning. När det gäller indikatorerna som används inom respektive område är dessa enligt utskottet att anse som relevanta för resultatredovisningen. Utskottet noterar att indikatorerna inom området arbetsmarknad kvarstår sedan föregående år, medan vissa förändringar har gjorts när det gäller indikatorerna inom området arbetsliv jämfört med i budgetpropositionen för 2025. Utskottet uppskattar den tydliga förklaring som regeringen ger till förändringarna.

En central del i resultatredovisningen är regeringens bedömning av utvecklingen i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Som även framförts tidigare av utskottet är det bra att resultatredovisningen är strukturerad så att fokus läggs på de mest centrala resultaten inom respektive område och med en tydlig koppling till bedömningen av måluppfyllelsen. Det är med gillande som utskottet konstaterar att det för respektive område finns en sammanfattande bedömning av insatser i relation till de beslutade målen.

Statens budget inom utgiftsområde 14

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 14 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen att anslagen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv sammanlagt ska bestämmas till 91 162 652 000 kronor (prop. 2025/26:1 utg.omr. 14 punkt 1). För vissa anslag föreslår regeringen också att den bemyndigas av riksdagen att ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag (punkt 2). I det följande sammanfattas regeringens förslag till anslagsfördelning och beställningsbemyndiganden för respektive område inom utgiftsområde 14 för 2026. Regeringens förslag framgår också av tabellerna i bilaga 2 och 3.

Arbetsmarknad

1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader: Anslaget får bl.a. användas för Arbetsförmedlingens förvaltningsutgifter.

Anslaget ökas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Anslaget ökas för att stödja Arbetsförmedlingens uppdrag att förbättra sökaktiviteten, matchningen och kontrollen av arbetssökande. Vidare ökas anslaget till följd av att införandet av ett aktivitetskrav i försörjningsstödet innebär ökade utgifter för Arbetsförmedlingen. Därtill ändras anslaget till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 7 821 683 000 kronor.

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser: Anslaget får bl.a. användas för utgifter för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning samt statsbidrag till arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Anslaget minskas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Inom ramen för anslaget görs en omprioritering av medel för att höja etableringsersättningen och införa ett individualiserat barntillägg samtidigt som nuvarande etableringstillägg och bostadstillägg avskaffas. Makroekonomisk utveckling påverkar också nivån på anslaget. Vidare överförs medel till anslaget med anledning av att etableringsersättning fr.o.m. 2026 föreslås beräknas inom anslaget 1:2.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 45 973 112 000 kronor.

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser: Anslaget får bl.a. användas för utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt utgifter för program och insatser för kvinnor och män som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Anslaget minskas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Anslaget ökas för att öka volymerna i arbetsmarknadsutbildning inom vård. För att finansiera näringslivsfrämjande insatser föreslås en minskning av anslaget med motsvarande ökning av anslaget 1:5 Näringslivsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Makroekonomisk utveckling påverkar också nivån på anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 6 073 822 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 400 000 000 kronor 2027–2035.

1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.: Anslaget får bl.a. användas för utgifter för statsbidrag för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och statsbidrag till Samhall AB.

Anslaget ökas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Makroekonomisk utveckling påverkar också nivån på anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 20 212 263 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 000 000 000 kronor 2027–2030.

1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb: Anslaget får användas för utgifter för stöd till arbetsgivare för nystartsjobb, etableringsjobb och för utgifter för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Anslaget minskas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Anslaget ökas för att möjliggöra en förlängning av etableringsjobben t.o.m. 2034. Makroekonomisk utveckling påverkar också nivån på anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 2 153 201 000 kronor.

1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige: Anslaget får användas för förvaltningsutgifter vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige. Anslaget

får även användas för utgifter för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden plus.

Anslaget ändras till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 132 554 000 kronor.

1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027: Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden plus för programperioden 2021–2027. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella programmet för Europeiska socialfonden plus 2021–2027. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering av det nationella programmet för Europeiska socialfonden plus. Anslaget får därutöver användas för eventuella slutregleringar av det nationella socialfondsprogrammet 2014–2020.

Anslaget ökas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. För att göra en omfördelning av medel mellan åren inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden plus ökas anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 1 864 000 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 440 000 000 kronor 2027–2030.

1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering: Anslaget får användas för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärderings förvaltningsutgifter och forskningsbidrag.

Anslaget ökas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Anslaget ändras vidare till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 52 809 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2027 och 2028.

1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen: Anslaget får användas för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens förvaltningsutgifter.

Anslaget ändras till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 86 510 000 kronor.

1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till administration enligt lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor för dem som inte är medlemmar eller anslutna till någon arbetslöshetskassa.

Anslaget ändras till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 66 560 000 kronor.

1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för verksamheten enligt den överenskommelse svenska staten har med Finland och Norge om anordnande av utbildningar samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för dessa länder till följd av att utbildningstjänsterna är mer-
värdesskattepliktiga i Sverige.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 8 303 000 kronor.

1:12 Bidrag till lönegarantiersättning: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till lönegarantiersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) och de sociala avgifter som ska betalas i samband med lönegarantiutbetalningen enligt socialavgiftslagen (2000:980). Anslaget får användas för utgifter för arbetet med handläggning av lönegarantiärenden.

Anslaget ökas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Makroekonomisk utveckling påverkar också nivån på anslaget. Till följd av fler konkurser än beräknat ökar utgifterna för 2026.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 2 292 000 000 kronor.

1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd: Anslaget får användas för utgifter för offentligt grundläggande omställnings- och kompetensstöd till enskilda personer, ersättning till arbetsgivare som finansierar registrerade omställningsorganisationer och yttranden till de som ansöker om omställningsstudiestöd enligt lagen (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd.

Anslaget minskas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Anslaget minskas för att finansiera reformer i budgetpropositionen för 2026. Makroekonomisk utveckling påverkar också nivån på anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 3 150 824 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2027.

Arbetsliv

2:1 Arbetsmiljöverket: Anslaget får användas för Arbetsmiljöverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även bl.a. användas för statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet.

Anslaget ökas till följd av tidigare beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Anslaget minskas till följd av att den del av uppgiften att följa och främja företagshälsovårdens utveckling som avser kompetensförsörjning överförs till Karolinska institutet. Anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökas med motsvarande belopp. Vidare minskas anslaget till följd av att statsbidraget till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet nyttjas i låg grad. Anslaget ändras vidare till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 1 010 926 000 kronor.

2:2 Arbetsdomstolen: Anslaget får användas för Arbetsdomstolens förvaltningsutgifter.

Anslaget ändras till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 38 613 000 kronor.

2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO): Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till ILO.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 43 722 000 kronor.

2:4 Medlingsinstitutet: Anslaget får användas för Medlingsinstitutets förvaltningsutgifter.

Anslaget ändras till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 69 750 000 kronor.

2:5 Regional skyddsombudsverksamhet: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna för den regionala skyddsombudsverksamheten.

Regeringen föreslår att anslaget för 2026 bestäms till 112 000 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2027.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har var för sig presenterat alternativa budgetförslag för 2026. I det följande sammanfattas partiernas förslag inom utgiftsområde 14. En sammanställning som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag finns i bilaga 2.

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2025/26:3590 av Ardan Shekarabi m.fl. lämnar Socialdemokraterna förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 14 än den regeringen föreslår (yrkande 1). Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 2 805 000 000 kronor och att fem anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit. Ett nytt anslag föreslås.

Socialdemokraterna föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader: Anslaget ökas med 300 000 000 kronor. Socialdemokraterna anser att Arbetsförmedlingens anvisningskapacitet måste stärkas och att det inom myndigheten måste finnas den kompetens som krävs för att arbeta med sårbara grupper. Socialdemokraterna vill även förbättra förutsättningarna för att utveckla arbetssätten med jämställd etablering.

1:2 Bidrag till arbetslöshet ersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser: Anslaget ökas med 200 000 000 kronor. Socialdemokraterna vill stoppa den nya brantare avtrappningen i arbetslöshetsförsäkringen. Partiet har vidare förslag om att justera tak och ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen. Förslaget om ändrad avtrappning framförs också i ett särskilt yrkande (yrkande 29), liksom förslaget om att justera tak och ersättningsnivåer (yrkande 30).

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser: Anslaget ökas med 2 200 000 000 kronor. Socialdemokraterna framhåller att det behöver finnas en bred uppsättning arbetsmarknadspolitiska verktyg som kan användas utifrån den specifika individens förutsättningar. Partiet avsätter därför medel för åtgärder för att skapa fler vägar till jobb. Vidare anser partiet att extratjänsterna bör återinföras och avsätter medel för detta. Arbetsmarknadsutbildningar framhålls av partiet som en viktig del av utbildningsfloran och partiet avsätter därför medel inom anslaget för att bygga ut dessa utbildningar. Socialdemokraterna avsätter vidare medel inom anslaget för en satsning på statliga beredskapsjobb för långtidsarbetslösa och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. När det gäller insatser för att få fler unga i arbete avsätter Socialdemokraterna medel för ett jobbpaket för unga. De förslag och satsningar som paketet innehåller är ett jobbkontrakt för unga som garanterar insatser inom tre månader, ett nationellt program för uppsökande av unga som varken arbetar eller studerar, extrajobb för unga i samarbete mellan kommuner, skolor och företag, ett traineeprogram för nyexaminerade studenter samt ett körkortsluft för unga mellan 18 och 24 år. Partiet avsätter vidare medel för att höja resebidraget. När det gäller anvisningar till privata matchningstjänster ställer Socialdemokraterna sig kritiskt till att upprätthålla höga nivåer för dessa anvisningar och omfördelar därmed medel inom anslaget. Förslaget om att införa statliga beredskapsjobb framförs även i ett särskilt yrkande (yrkande 8). Detta förslag finns också i kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 84. Vidare finns förslaget om att öka anslaget till insatser för att få fler människor i jobb även i ett särskilt yrkande (yrkande 10). Även förslaget om att införa traineeprogram för nyexaminerade studenter finns i ett särskilt yrkande (yrkande 18), liksom förslaget om att minska anvisningsvolymerna till privata matchningstjänster (yrkande 23).

2:1 Arbetsmiljöverket: Anslaget ökas med 50 000 000 kronor. Socialdemokraterna anser att resurserna till Arbetsmiljöverket behöver ökas för att ge myndigheten bättre förutsättningar att bekämpa arbetslivskriminaliteten och anställa fler arbetsmiljöinspektörer.

2:5 Regional skyddsombudsverksamhet: Anslaget ökas med 30 000 000 kronor. Socialdemokraterna vill stödja och utveckla den regionala skyddsombudsverksamheten, bl.a. genom utökad tillträdesrätt.

Nytt anslag

Fackligt samråd: Socialdemokraternas förslag innebär ett nytt anslag och att 25 000 000 kronor anslås för 2026 för att återinföra statsbidraget till arbets- tagarorganisationer för samråd inför arbetsplatsförlagda program och insatser.

Vänsterpartiet

I partimotion 2025/26:3167 av Nooshi Dadgostar m.fl. lämnar Vänsterpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 14 än den regeringen föreslår. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger

regeringens förslag med 5 644 000 000 kronor och att sju anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit. Två nya anslag föreslås.

Vänsterpartiet föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader: Anslaget ökas med 962 000 000 kronor. Vänsterpartiet anser att arbetsförmedlingsverksamheten ska bedrivas i offentlig regi. Partiet tillför medel till anslaget för att Arbetsförmedlingen ska kunna stärka den lokala närvaron, anställa mer personal och säkerställa likvärdig service i hela landet. Nivån på anslaget påverkas även av att Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om aktivitetskrav i försörjningsstödet.

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser: Anslaget ökas med 1 000 000 000 kronor. Vänsterpartiet är starkt kritiskt till den reform av arbetslöshetsförsäkringen som nyligen trätt i kraft. Partiet vill se förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen, och lämnar bl.a. förslag om att höja ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden och att studerandevillkoret ska återinföras.

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser: Anslaget ökas med 2 106 000 000 kronor. Vänsterpartiet vill se ökade satsningar på en aktiv arbetsmarknadspolitik, däribland arbetsmarknadsutbildningar, och tillför medel till anslaget. Vidare ökas anslaget till följd av att partiet vill att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka till 5 000 per år.

1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.: Anslaget ökas med 700 000 000 kronor till följd av Vänsterpartiets förslag om att höja och indexera lönetaken för subventionerade anställningar.

1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd: Anslaget ökas med 200 000 000 kronor med anledning av att Vänsterpartiet motsätter sig regeringens förslag om att dra ned på anslaget för att finansiera reformer i budgetpropositionen.

2:1 Arbetsmiljöverket: Anslaget ökas med 325 000 000 kronor. Vänsterpartiet anser att fler arbetsmiljöinspektörer bör anställas och tillför därför medel till Arbetsmiljöverket. Partiet anser också att mer resurser måste läggas på att bekämpa arbetslivskriminaliteten och föreslår därför en ökning av anslaget.

2:5 Regional skyddsombudsverksamhet: Anslaget ökas med 20 000 000 kronor. Vänsterpartiet anser att det behövs ett utökat ekonomiskt stöd till denna verksamhet för att stärka de regionala skyddsombudens arbete.

Nya anslag

Etablering ersättning för vissa nyanlända invandrare: Vänsterpartiets förslag innebär ett nytt anslag och att 277 000 000 kronor anslås för 2026. Partiet vill att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka till 5 000 per år.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap: Vänsterpartiets förslag innebär ett nytt anslag och att 54 000 000 kronor anslås för 2026. Vänsterpartiet vill behålla Myndigheten för arbetsmiljökunskap som självständig myndighet.

Centerpartiet

I kommittémotion 2025/26:3740 av Jonny Cato m.fl. lämnar Centerpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 14 än den regeringen föreslår. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen understiger regeringens förslag med 15 870 100 000 kronor och att tio anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit.

Centerpartiet föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader: Anslaget minskas med 2 034 000 000 kronor. Centerpartiet justerar förvaltningsanslaget utifrån Arbetsförmedlingens historiska medelsanvändning och genom partiets prioriteringar av effektiva arbetsmarknadsåtgärder. Anslaget minskas också till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser: Anslaget minskas med 12 330 000 000 kronor. Centerpartiets förslag om en ny modell för arbetslöshetsförsäkringen med bl.a. ändrade takbelopp innebär utgiftsminskningar. Till följd av ett förslag om sjukförsäkringen ökas anslaget. Vidare ökas anslaget till följd av att partiet vill att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka till 5 000 per år. Förslaget om förändrade takbelopp i arbetslöshetsförsäkringen finns även i kommittémotion 2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 19.

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser: Anslaget ökas med 1 010 000 000 kronor. Anslaget ökas till följd av Centerpartiets förslag om att införa ett s.k. nystartsår som innefattar studier i svenska och yrkeskunskaper. Deltagande i nystartsåret ska vara obligatoriskt för alla som i dag får sin försörjning från det offentliga. Anslaget ökas även till följd av ett förslag om sjukförsäkringen. Vidare ökas anslaget till följd av att partiet vill att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka till 5 000 per år. Förslaget om att införa ett nystartsår finns även i kommittémotion 2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 33.

1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.: Anslaget minskas med 2 500 000 000 kronor. Centerpartiet drar ned på stödet till Samhall för att finansiera sin politik för att få fler personer i arbete.

1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige: Anslaget minskas med 700 000 kronor till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering: Anslaget minskas med 200 000 kronor till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen: Anslaget minskas med 400 000 kronor till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

2:1 Arbetsmiljöverket: Anslaget minskas med 14 200 000 kronor. Anslaget minskas till följd av partiets förslag om effektivare kontorsanvändning i statliga myndigheter. Anslaget minskas också till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

2:2 Arbetsdomstolen: Anslaget minskas med 200 000 kronor till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

2:4 Medlingsinstitutet: Anslaget minskas med 400 000 kronor till följd av ett större produktivitetsavdrag i pris- och löneomräkningen jämfört med regeringens förslag.

Miljöpartiet

I kommittémotion 2025/26:3525 av Leila Ali Elmi m.fl. lämnar Miljöpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 14 än den regeringen föreslår. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 1 475 000 000 kronor och att tre anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit.

Miljöpartiet föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader: Anslaget ökas med 300 000 000 kronor. Miljöpartiet anser att Arbetsförmedlingens lokala närvaro måste förstärkas och tillför därför medel till anslaget.

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser: Anslaget ökas med 550 000 000 kronor. Miljöpartiet vill se ändringar i nedtrappningen av ersättningsgraden i arbetslöshetsförsäkringen, och tillför medel till anslaget för att göra nedtrappningen mer rättvis och ge en högre trygghet. Miljöpartiet tillför vidare medel för att bl.a. göra det möjligt att erbjuda större individanpassning av etableringsprogrammet.

1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser: Anslaget ökas med 625 000 000 kronor. Miljöpartiet tillför medel för att utöka riktade arbetsmarknadsutbildningar. Miljöpartiet föreslår också satsningar på lokala jobbspår och evidensbaserade modeller. Anslaget ökas även till följd av att Miljöpartiet vill återinföra statsbidraget för arbetstagarorganisationer för samråd inför arbetsplatsförlagda program och insatser.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknad

Svensk arbetsmarknad kännetecknas av ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättningsgrad. Detta är ett gott betyg för den svenska arbetsmarknaden, och bakom det höga arbetskraftsdeltagandet ligger en rad viktiga åtgärder för att öka incitamenten att delta i arbetslivet, t.ex. förändringar i våra skatte- och trygghetssystem.

Utskottet måste samtidigt konstatera att arbetslösheten i Sverige i dag ligger på en oroväckande hög nivå. Arbetslösheten i Sverige kan konstateras ha både konjunkturella och strukturella orsaker, vilket medför att det behövs insatser och åtgärder av en mängd olika slag för att hantera arbetslösheten och få fler att komma i arbete. Den konjunkturella arbetslösheten bekämpas genom åtgärder för att stötta den inhemska efterfrågan, som att stärka hushållen och underlätta för företagande. Det handlar således som regeringen framhåller om långt bredare reformer än de som finns inom det aktuella utgiftsområdet.

För att påverka och minska den strukturella arbetslösheten och stärka de arbetslösas förutsättningar att ta ett arbete kan konstateras att även detta förutsätter en bred politik bestående av flera olika delar. De strukturella utmaningarna på dagens arbetsmarknad kan främst kopplas till att många arbetslösa inte har de kvalifikationer som efterfrågas av arbetsgivare. En viktig del handlar således om att stärka de arbetslösas färdigheter. Ofta handlar det om bristande språkkunskaper eller kort utbildning. Utskottet ser därmed positivt på de satsningar som regeringen gör inom utbildningspolitiken, med bl.a. en förstärkning av yrkesutbildningarna och regionalt yrkesvux. Utskottet ställer sig vidare bakom inriktningen att öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning och välkomnar den satsning som görs för att få upp volymerna i dessa utbildningar inom vårdområdet där bristen på arbetskraft är särskilt stor.

En central del är också att ytterligare förstärka arbetslinjen och utskottet välkomnar därmed den bidragsreform som regeringen nu successivt genomför som bl.a. omfattar ett bidragstak för mottagare av försörjningsstöd, ett aktivitetskrav för försörjningsstöds-mottagare och en jobbprenie för den som går från bidrag till arbete. För att bygga ett Sverige som håller ihop måste den som riskerar ett långvarigt bidragsberoende och liv i utanförskap mötas av samhällets stöd, men också av tydliga krav på att göra det som är nödvändigt för att komma i arbete och bli en del av samhällsgemenskapen. Utskottet ser vidare positivt på regeringens reformförslag när det gäller ersättningssystemen för nyanlända med syfte att stärka incitamenten för nyanlända att börja arbeta eller utöka sitt arbetsutbud.

Det finns tydliga behov av att förbättra matchningen och kontrollen av arbetssökande för att korta ned tiden i arbetslöshet, och utskottet noterar med gillande det uppdrag som Arbetsförmedlingen har med denna inriktning och de satsningar regeringen gör för att stödja myndighetens arbete med personer som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden. Som regeringen lyfter fram

behöver arbetsmarknadspolitiken bli effektivare med kostnadseffektiva insatser anpassade till de arbetslösas olika förutsättningar och behov. Det är med stort intresse som utskottet följer det arbete som pågår inom Arbetsförmedlingen för att effektivisera myndigheten bl.a. utifrån den rapport som presenterats av Statskontoret om en effektivare användning av Arbetsförmedlingens förvaltningsmedel.

Som vidare framhålls av regeringen är väl utformade subventionerade anställningar i många fall ett effektivt verktyg inom arbetsmarknadspolitiken, och utskottet ställer sig bakom inriktningen att deltagandet i sådana anställningar bör öka. Utskottet välkomnar i sammanhanget att regeringen tillför medel för att möjliggöra en förlängning av etableringsjobben.

Som en del av politiken för en stärkt arbetslinje vill utskottet även framhålla den genomförda reformeringen av arbetslöshetsförsäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen är med sin nya utformning en tydligare omställningsförsäkring som stärker arbetslinjen och som minskar risken för felaktiga utbetalningar samtidigt som den administrativa bördan minskar.

När det gäller de alternativa budgetförslagen konstaterar utskottet att det finns tydliga skillnader i fråga om synen på hur arbetsmarknadspolitiken bör vara utformad. Skillnaderna i inriktning är tydliga såväl mellan dessa förslag som i förhållande till det förslag som regeringen har lagt fram.

När det först gäller Arbetsförmedlingen noterar utskottet det stora tillskott som Vänsterpartiet vill göra till myndighetens förvaltningsanslag respektive den kraftiga neddragning av detsamma som Centerpartiet förespråkar. Utskottet vill återigen framhålla betydelsen av en arbetsmarknadspolitik som prioriterar kostnadseffektiva åtgärder anpassade efter de arbetslösas olika förutsättningar och behov. Rätt utformade och använda utgör förmedlingstjänster i fristående regi ett viktigt komplement till det stöd och de insatser som ges genom Arbetsförmedlingen, och utskottet tar därmed bestämt avstånd från Vänsterpartiets linje om att all förmedlingsverksamhet bör återföras i offentlig regi. Utskottet är med det sagda inte heller böjt att hålla med Centerpartiet som menar att privatiseringen inom arbetsmarknadspolitiken bör manas på. Utskottet ansluter sig därmed till regeringens förslag när det gäller resurstilldelningen till Arbetsförmedlingen.

Även när det gäller arbetslöshetsförsäkringen noterar utskottet att det finns en stor spännvidd mellan partierna i synen på hur denna bör vara utformad. Bristen på balans mellan att ge ekonomisk trygghet till den som blir arbetslös och tydliga incitament att söka ett nytt jobb i utformningen av arbetslöshetsförsäkringen är särskilt framträdande i fråga om Vänsterpartiets och Centerpartiets förslag. Mellan dessa två diametralt olika förslag befinner sig Socialdemokraternas respektive Miljöpartiets förslag. Inte heller när det gäller dessa förslag är förhållandet mellan ekonomisk trygghet och incitament att söka jobb rätt avvägt enligt utskottet.

När det gäller de arbetsmarknadspolitiska insatserna noterar utskottet bl.a. förslaget från Socialdemokraterna om att återinföra extratjänsterna. För att hjälpa och stödja de som står utanför arbetsmarknaden utifrån individuella

behov och förutsättningar är det givetvis viktigt att det inom arbetsmarknadspolitiken finns en bredd av olika verktyg att använda sig av, bl.a. subventionerade anställningar. Extratjänsterna var dock en ineffektiv och kostsam åtgärd som det enligt utskottet inte finns någon anledning att införa på nytt.

Utskottet gör den samlade bedömningen att regeringens prioriteringar på området är väl avvägda och ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området arbetsmarknad. Jämfört med de alternativa budgetförslagen ger regeringens förslag bäst förutsättningar att genom kostnadseffektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder bidra till målet om en väl fungerande arbetsmarknad.

Arbetsliv

Ett aktivt deltagande i arbetslivet är för de flesta människor den viktigaste källan till försörjning och har stor betydelse för individens möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället. Att det råder en säker och utvecklande arbetsmiljö runt om på våra arbetsplatser är centralt för medborgarnas välfärd och bidrar på ett avgörande sätt till ett tryggare och mer välmående Sverige.

Ingen ska dö eller skadas till följd av sitt arbete. Som regeringen framhåller är arbetet med att förebygga dödsolyckor i arbetslivet och tillsyn av arbetsmiljön avgörande för en god och säker arbetsmiljö och för att rättvisa konkurrensförhållanden ska kunna råda på arbetsmarknaden. Som även påpekas av regeringen förändras arbetslivet i snabb takt, vilket kräver både nya arbetssätt och nytt fokus. Utskottet välkomnar därmed regeringens arbete med att ta fram en ny arbetsmiljöstrategi – en strategi som möter utmaningarna på framtidens arbetsmarknad. Utskottet ser fram emot att få ta del av resultatet av detta arbete.

Utskottet instämmer vidare med regeringen om vikten av att fortsätta arbetet med att bekämpa arbetslivskriminaliteten. Det är ett fortsatt allvarligt och omfattande samhällsproblem, och det är som regeringen lyfter fram särskilt angeläget att bekämpa mer komplexa former av arbetslivskriminalitet, liksom att arbeta mot strategiskt utvalda arbetsgivare, områden och branscher där kriminaliteten sker systematiskt och där risken för arbetslivskriminalitet bedöms vara stor. Det är med gillande som utskottet noterar det som anges i regeringens resultatredovisning om att förutsättningarna för det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet har förbättrats. Att lagstiftning nu finns på plats som ger utökade möjligheter för myndigheterna att dela information vid de regionala centren mot arbetslivskriminalitet är en viktig pusselbit i arbetet för att skapa bättre förutsättningar för träffsäkra och effektiva kontroller.

Utskottet välkomnar vidare att arbetet med att inordna Myndigheten för arbetsmiljökunskaps uppgifter i Arbetsmiljöverket fortskrider. Utskottet välkomnar också att regeringen som ett led i detta arbete för över uppgiften att

följa och främja företagstagshälsovårdens utveckling i den del som avser kompetensförsörjning till Karolinska institutet.

När det gäller de alternativa budgetförslagen inom området arbetsliv noterar utskottet att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i sina respektive förslag i viss mån gör andra prioriteringar än regeringen, men att Miljöpartiets förslag inte avviker till någon del och att Centerpartiets förslag avviker endast i begränsad omfattning från de anslagsnivåer som regeringen föreslår.

Utskottet gör den samlade bedömningen att regeringens prioriteringar på området är väl avvägda och ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området arbetsliv. Regeringens politik på området skapar enligt utskottet goda förutsättningar att bidra till uppfyllelse av målet om goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män.

Sammanfattande ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsfördelning inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för 2026, liksom förslaget om bemyndiganden för regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 14 (S)

Ardalan Shekarabi (S), Adrian Magnusson (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S) och Sofia Amløh (S) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 14 inte får överstiga 91 162 652 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Socialdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Socialdemokraternas politik inom utgiftsområde 14.

I partimotionen Ny riktning för Sverige (mot. 2025/26:3551) presenteras Socialdemokraternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservationerna 1 och 5 i det betänkandet. I den motionen finns också vårt förslag till ram för utgiftsområde 14.

Världen har förändrats; säkerhetsläget är allvarligt och den globala ekonomin är i gungning. Samtidigt går Sverige i fel riktning. I tre år har regeringen, med stöd av Sverigedemokraterna, försökt styra Sverige. Resultatet är 100 000 fler arbetslösa, familjer som kämpar varje månad med att få ekonomin att gå ihop och en tillväxt i EU:s bottenliga. Gängvåldet fortsätter, sprängningarna ökar och kriminaliteten kryper ned i åldrarna. I sin avskedsbudget blir det tydligt att regeringen inte förmår ta tag i de stora samhällsproblemen; det finns inga strukturella reformer för att få igång tillväxten och minska arbetslösheten. I Socialdemokraternas budgetförslag prioriterar vi långsiktiga investeringar för att stärka vanligt folks ekonomi, få fler i jobb och öka tillväxten. Vi satsar på sjukvården och skolan. Vi möter en åldrande befolkning med stärkt äldreomsorg. Vi föreslår kraftfulla åtgärder för att stoppa våldet och bryta nyrekryteringen till kriminella gäng. Vi föreslår en rättvis skattesänkning och säger nej till skattebonusar till dem som tjänar allra mest. Vi stöttar de familjer och pensionärer som har det tuffast. Vi vill slopa det orättvisa karensavdraget som gör att hårt arbetande svenskar som sliter i vår välfärd och andra samhällsbärande yrken kan förlora tusenlappar vid en förkylning.

Socialdemokraternas förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 14 läggs fram i kommittémotion 2025/26:3590. Vårt budgetalternativ innebär en politik som på allvar möter samhällsproblemen och har fokus på att få fler i jobb. För att skapa fler vägar till jobb vill vi socialdemokrater bl.a. införa en trappa för självförsörjning som kombinerar rätt till stöd genom praktik och utbildning med en skyldighet att följa anvisade insatser. Vi vill även se en kraftig utbyggnad av arbetsmarknadsutbildningarna så att fler

snabbare får de kompetenser som efterfrågas och blir anställningsbara. Vi vill också att extratjänsterna återinförs och ser behov av en satsning på statliga beredskapsjobb. För att öka rörligheten på arbetsmarknaden höjer vi också resebidraget vid anställningsintervju.

Vidare gör vi en satsning på Arbetsförmedlingen för att stärka anvisningskapaciteten och kompetensen inom myndigheten när det gäller arbetet med sårbara grupper. Behovet av att utveckla arbetssätten med jämställd etablering är också något som vi vill betona. När det gäller anvisningar till privata matchningstjänster är vi av uppfattningen att anvisningsvolymerna bör minska och medel därför omfördelas till andra insatser.

Att regeringen och Sverigedemokraterna i dessa utmanande ekonomiska tider inte ser behovet av en aktivare arbetsmarknadspolitik för att människor i Sverige ska känna framtidstro är anmärkningsvärt, men talande för den förlust av kontrollen över svensk ekonomi som präglat styret av landet de senaste tre åren. Ett tydligt kvitto på regeringens misslyckade ekonomiska politik är den mycket höga arbetslösheten.

En grupp som drabbats särskilt hårt av den höga arbetslösheten är unga vuxna. Därför vill vi utöver breda arbetsmarknadsåtgärder införa ett jobbpaket riktat mot unga, så att ingen ung behöver börja sitt yrkesliv utan ett arbete. Vi vill se ett jobbkontrakt för unga som innebär att den som är 16–24 år och arbetslös ska få ett jobb, en utbildning, arbetspraktik eller arbetsträning inom tre månader. För nyexaminerade universitetsstudenter vill vi se ett trainee-program där arbetsgivare inom staten ska erbjuda traineeplatser för att få in den där första foten på arbetsmarknaden. Vidare vill vi se ett körkortslöft. Arbetsförmedlingen ska därigenom kunna erbjuda finansiering av körkort för unga som i dag har svårt att få jobb på grund av att de saknar körkort. Vi föreslår också en satsning för unga inom modellen för studiemotiverande arbetslivsorientering, s.k. SAO-jobb. Det innebär att unga, ofta i utsatta områden, i tidig ålder får börja jobba extra på etablerade företag eller inom kommunen. Det stärker språkkunskaper och är ett viktigt steg i att bryta utanförskapet. För de unga som varken studerar eller arbetar och står längst ifrån arbetsmarknaden vill vi se ett nationellt uppsökande program för att få dem in i arbete.

Arbetslöshetsförsäkringen är en viktig omställningsförsäkring vars grundläggande funktion är att se till att den som förlorar jobbet inte också blir fattig. Att vi har en trygg arbetslöshetsförsäkring är en fråga om anständighet. I en tid då arbetslösheten är rekordhög och allt fler redan kämpar för att få vardagen att gå ihop har regeringen med stöd av Sverigedemokraterna valt att allvarligt försämra arbetslöshetsförsäkringen. Det är ett dräpslag mot Sveriges arbetare som vi inte kan acceptera. Vi tillför därför medel på området för att bl.a. höja taket i ersättningen och stoppa den brantare avtrappningen som nyligen trätt i kraft.

Vår linje när det gäller ordning och reda på den svenska arbetsmarknaden är tydlig. Det ska vara svårt att fuska, enkelt att åka fast och kännbart att bli straffad. Långsiktiga och kraftfulla åtgärder behövs för att städa upp på svensk

arbetsmarknad. Vi ser mycket kritiskt på regeringens avveckling av anslaget för ersättning till de fackliga organisationerna för deras arbete med att skriva yttranden om specifika arbetsplatsers lämplighet att ta emot personer med lönestöd. Detta kommer ytterst att leda till att risken för utnyttjande av lönestöden kommer att öka. Det är också ett direkt angrepp mot de fackliga organisationerna. Vi skjuter därför till medel för att återinföra stödet för fackligt samråd. För bättre ordning och reda på arbetsmarknaden förstärker vi också den regionala skyddsombudsverksamheten. På samma tema föreslår vi även ökade anslag till Arbetsmiljöverket i syfte att stärka arbetet mot arbetsrelaterade dödsolyckor och arbetslivskriminalitet.

Sammantaget anser Socialdemokraterna att 2 805 000 000 kronor mer än vad regeringen föreslår bör anvisas inom utgiftsområdet för 2026.

2. Statens budget inom utgiftsområde 14 (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 14 inte får överstiga 91 162 652 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivå som jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 14.

I partimotionen En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige (mot. 2025/26:2792) presenteras Vänsterpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservationerna 2 och 6 i det betänkandet. I den motionen finns också Vänsterpartiets förslag till ram för utgiftsområde 14.

Den svenska ekonomin har utvecklats svagt de senaste åren, med låg tillväxt och stigande arbetslöshet. Reallönesänkningarna, plus regeringens passiva och ineffektiva finanspolitik, har resulterat i en svag utveckling för framför allt hushållens konsumtion och investeringarna i näringslivet. Den höga arbetslösheten kräver en politik för full sysselsättning med investeringar i klimatet och ett tryggt av hushållens ekonomi samt en fungerande arbetsförmedling. Regeringens svar för att få fler i arbete är ytterligare sänkta ersättningsnivåer för framför allt barnfamiljer. Men sänkta ersättningar som incitament ger inga fler jobb i Sverige. Ett strukturproblem i den svenska ekonomin är de stora och kraftigt växande ekonomiska klyftorna. Genom att under lång tid ha låtit bli att satsa har regeringen med stöd av Sverigedemokraterna cementerat lågkonjunkturen. Vänsterpartiets budgetalternativ har en helt annan inriktning. I stället för att sänka skatten mest för dem som har höga inkomster beskattar vi bankernas övervinster, höjer kapitalskatterna och omvandlar dagens rotavdrag till ett grönt rotavdrag för att underlätta den gröna

omställningen. Vi använder pengarna till att bl.a. stärka välfärden, med ett särskilt fokus på sjukvården, samt till att stärka hushållens ekonomi bl.a. genom höjda barnbidrag. Vänsterpartiet står för ett alternativ där vi bygger Sverige starkare samtidigt som vi utjämnar klyftorna.

Vänsterpartiets förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 14 läggs fram i partimotion 2025/26:3167. Partiets budgetalternativ innebär en politik som strävar mot full sysselsättning. Alla som vill och kan arbeta ska ha ett arbete som det går att försörja sig på. Ingen ska behöva gå arbetslös annat än under korta perioder och sysselsättningsgraden ska vara tillräckligt hög för att finansiera en generös offentlig välfärd. Den aktiva arbetsmarknadspolitiken måste återupprättas. Det behövs större satsningar på aktiva åtgärder som rustar och höjer de arbetssökandes kompetens, liksom att de myndigheter som berörs kan fokusera på det område som de är bäst på. Regeringens insatser på området är i stort sett obefintliga samtidigt som massarbetslösheten biter sig fast.

Vänsterpartiet är starkt kritiskt till utvecklingen av Arbetsförmedlingen de senaste åren. Det nuvarande systemet är upplagt för oseriösa aktörer som ser en möjlighet att tjäna pengar på arbetslösa. Utvecklingen måste vändas och den rätta vägen framåt är att återgå till att bedriva förmedlingsverksamheten i offentlig regi utan vinstintresse. Det är hög tid att sätta stopp för privata aktörer i arbetsmarknadspolitiken. Arbetsförmedlingen måste finnas i hela landet för att garantera att alla medborgare ges ett likvärdigt stöd oavsett var man bor. Regeringens budgetförslag är otillräckligt och Vänsterpartiet föreslår därför ett kraftigt ökat tillskott till Arbetsförmedlingen för att garantera att alla medborgare får det stöd de behöver.

Vänsterpartiet föreslår även kraftigt utökade medel till arbetsmarknadspolitiska program och insatser, bl.a. för att ge fler möjligheten att delta i arbetsmarknadsutbildning. Dessa utbildningar bör i högre grad än i dag riktas mot bristyrken. Det finns även behov av att förbättra kvaliteten på utbildningarna. Därutöver föreslår Vänsterpartiet en satsning på s.k. nya beredskapsjobb, en ny arbetsmarknadspolitisk insats som matchar arbetslöshet inom bygg och anläggning med de stora kommunala investeringsbehov som finns inom samma område. Modellen bygger bl.a. på en form av anställningsstöd där staten tar 80 procent av kostnaderna. För denna satsning avsätts medel inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Vänsterpartiet föreslår även en höjning och indexering av lönetaken för subventionerade anställningar.

En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet vid arbetslöshet är avgörande för att vi ska ha starka och trygga löntagare. De allvarliga försämringar av arbetslöshetsförsäkringen som nyligen har börjat gälla är djupt beklagliga. Enligt Vänsterpartiet bör försäkringen i sin helhet ha en annan inriktning där det övergripande målet bör vara att 80 procent av löntagarna ska få 80 procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet. För att påbörja arbetet med en förbättring av arbetslöshetsförsäkringen föreslår partiet en förstärkning av medlen på området.

Mot bakgrund av den oroliga situationen på flera håll i världen och att asylmottagandet i Sverige ligger på historiskt låga nivåer är regeringens beslut

om att minska antalet kvotflyktingar till Sverige ett oerhört svek mot människor på flykt världen över. Vänsterpartiet anser att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar. Till att börja med avsätter partiet resurser för att nivån ska kunna återgå till att ta emot 5 000 kvotflyktingar per år.

När det gäller arbetslivspolitik vill jag framhålla den centrala betydelse som Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet har för arbetstagarnas arbetsmiljö. För att Arbetsmiljöverket ska kunna utföra fler inspektioner behövs det fler arbetsmiljöinspektörer och därmed en utökning av myndighetens anslag för att skapa förutsättningar att anställa ytterligare inspektörer. Det måste också kraftsamlas och satsas mer på att bekämpa den ökande arbetslivskriminaliteten. Vidare bör den regionala skyddsombudsverksamheten ges ett utökat ekonomiskt stöd. De regionala skyddsombuden har en central roll i arbetsmiljöarbetet, i synnerhet vid arbetsställen där arbetsstyrkan varierar och vid mindre arbetsställen där det kan vara svårt att rekrytera ett lokalt skyddsombud.

Slutligen invänder jag mot regeringens beslut att inordna Myndigheten för arbetsmiljökunskap i Arbetsmiljöverket. Myndigheten bör behållas som en självständig myndighet, och Vänsterpartiet anvisar därmed medel för detta inom ett nytt anslag.

Sammantaget anser Vänsterpartiet att 5 644 000 000 kronor mer än vad regeringen föreslår bör anvisas inom utgiftsområdet för 2026.

3. Statens budget inom utgiftsområde 14 (C)

Helena Vilhelmsson (C) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 14 inte får överstiga 91 162 652 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den Centerpartiet önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 14. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

I partimotionen En budget för framtiden – fler jobb och lägre utsläpp (mot. 2025/26:3811) presenteras Centerpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade budgetförslag framgår av reservationerna 3 och 7 i det betänkandet. I den motionen finns också Centerpartiets förslag till ram för utgiftsområde 14.

Trots ett i grunden gott utgångsläge har Sverige hamnat i en förvärrad ekonomisk situation med ett av västvärldens allra högsta arbetslöshetstal, svag tillväxt och fallande nyföretagande. Därutöver har Sverige gått från att vara ett klimatföredöme till att bli ett land som står för kraftigt höjda utsläpp. Klyftorna har vuxit inom välfärden samt mellan vård- och skolresultat i städer och på landsbygden och i utsatta områden. Järnvägar och vägar fungerar allt sämre.

Vad Sverige behöver är en politik som på allvar tar tag i problemen, frigör vår potential och inger framtidsstro. I Centerpartiets budgetförslag läggs fokus på tre områden: jobben, klimatet och landsbygden. För att få ned arbetslösheten och öka tillväxten behövs det satsningar både på sänkta kostnader för företag och på utbildning. Det behövs också satsningar på infrastruktur och klimatledarskap för att stärka Sveriges konkurrenskraft. För att det ska bli möjligt att styra klimatpolitiken åt rätt håll måste avgörande beslut fattas på tre områden – bilen, boendet och industrin – alla med ny grön el som grundläggande förutsättning. Vidare har Sverige under en längre tid utvecklat oacceptabla geografiska orättvisor. Det handlar bl.a. om skillnader i skolresultat och i dödlighet i behandlingsbara sjukdomar. Samma orättvisa skillnader ser vi även när det gäller infrastrukturen. Dessa skillnader måste överbryggas med investeringar i välfärden.

Centerpartiets förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 14 läggs fram i kommittémotion 2025/26:3740. Partiets budgetalternativ innebär reformer för en arbetsmarknad i omställning och för att Sverige ska stå bättre rustat för framtiden. Inte minst behövs reformer för att grupper med s.k. svag konkurrensförmåga ska komma i arbete, för att minska tudelningen på arbetsmarknaden och för att upprätthålla en hög sysselsättningsgrad även i övriga grupper. För att möjliggöra fler enkla jobb och därmed fler vägar in på arbetsmarknaden behövs både förstärkt utbildning, lägre kostnader för att anställa, nya anställningsformer och en bättre introduktion till arbetsmarknaden. Dörren till svensk arbetsmarknad måste öppnas på vid gavel och jobbfokus i trygghetssystemen behöver skärpas avsevärt.

I den situation som Sverige är i, med en arbetslöshet som stiger och väntas ligga kvar på en hög nivå, är det centralt att resurser prioriteras till att bryta utanförskapet. För att få ned arbetslösheten är det helt avgörande med en väl fungerande integrationspolitik. En smartare intensiv integration med både krav och förväntningar behövs, och Centerpartiet förespråkar därmed att en ny modell, kallad nystartsåret, ska införas och fylla det olyckliga vakuum i integrationspolitiken som uppstått efter det att regeringen avvecklade intensivåret. Nystartsåret ska vara en obligatorisk insats för alla som inte haft ett jobb på tre år i Sverige och inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket. Målet med satsningen är att bryta utanförskapet med en intensiv, men också kravfylld, kombination av undervisning i svenska och yrkeskunskaper, så långt som möjligt förlagd på arbetsplatsen och kombinerad med praktik, matchning och mentorskap.

Trots att arbetslösheten spås öka råder det arbetskraftsbrist i många sektorer. För att hantera denna problematik och förbättra matchningen måste reformeringen av Arbetsförmedlingen fullföljas. Arbetslösa måste få hjälp av effektiva, fristående och resultatbaserade aktörer. Aktörerna ska belönas efter hur snabbt och hur långsiktigt de förmår matcha arbetslösa mot jobb. Centerpartiet vill se en förstärkning av matchningstjänsterna samtidigt som antalet leverantörer begränsas till de som kan visa resultat. Den viktiga reform av Arbetsförmedlingens uppdrag som Centerpartiet var drivande i har den

nuvarande regeringen tyvärr inte förvaltat utan i stället har myndigheten beklagligt nog snarare gått tillbaka till att arbeta som den gjorde tidigare. I anslutning till detta bör samtidigt vikten av Arbetsförmedlingens lokala verksamhet i hela landet betonas. Myndigheten måste finnas både där det finns stora arbetskraftsbehov och där det finns stora behov för utsatta personer att boka fysiska möten.

När det gäller Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag justerar Centerpartiet ned det utifrån historisk medelsanvändning och genom att prioritera resurserna till effektiva arbetsmarknadsåtgärder. För att finansiera Centerpartiets politik för att få fler personer i arbete dras även stödet till Samhall ned.

Ett av skälen till att arbetsmarknaden i Sverige inte fungerar som den borde är en felaktig utformning av arbetslöshetsförsäkringen. Centerpartiet anser att arbetslinjen måste ges betydligt högre och tydligare prioritet i försäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen bör vara utformad så att arbetslöshetsersättningen i början ligger på en relativt hög nivå för att ge en inledande trygghet för att därefter trappas ned betydligt snabbare.

Jag beklagar vidare regeringens hållning när det gäller att erbjuda personer vidarebosättning i Sverige. Enligt Centerpartiet bör Sverige årligen ta emot 5 000 kvotflyktingar, och partiet tillför därför resurser till utgiftsområdet för att fler kvotflyktingar än vad regeringen vill ska kunna tas emot.

Slutligen anser jag att det bör göras ett större produktivitetsavdrag när det gäller pris- och löneomräkningen vilket får effekt på samtliga myndigheters förvaltningsanslag. Den satsning som partiet gör på effektivare kontorsanvändning i statliga myndigheter medför vidare att anslaget till Arbetsmiljöverket minskas.

Sammantaget anser Centerpartiet att 15 870 100 000 kronor mindre än vad regeringen föreslår bör anvisas inom utgiftsområdet för 2026.

4. Statens budget inom utgiftsområde 14 (MP)

Leila Ali Elmi (MP) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 14 inte får överstiga 91 162 652 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 14.

I partimotionen Sverige förtjänar bättre – Miljöpartiets budgetmotion för 2026 (mot. 2025/26:3770) presenteras Miljöpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade budgetförslag framgår av reservationerna 4 och 8 i det betänkandet. I den motionen finns också Miljöpartiets förslag till ram för utgiftsområde 14.

Vi lever i möjligheternas tid; det har aldrig varit så enkelt att ställa om till en hållbar värld med en rättvis klimatomställning. Tekniken och kunskapen finns där samtidigt som människor längtar efter att få det bättre och kunna vara en del av omställningen. Samtidigt är det en orolig tid som präglas av en osäker omvärld. Sverige och Europa befinner sig i ett nytt säkerhetspolitiskt läge samtidigt som geopolitiska spänningar påverkar vår trygghet och säkerhet. Då krävs en politik som klarar av att möta de hot och utmaningar som vi står inför, oavsett om det är säkerhetspolitiken, inflationen, klimatkrisen eller behoven i välfärden. Det största hindret är att den politiska viljan från regeringen saknas. Regeringen har tillsammans med Sverigedemokraterna helt misslyckats med att ta Sverige framåt. Arbetslösheten är i dag rekordhög, välfärden har satts på svältkur och politiken har aktivt ökat utsläppen. Så behöver det inte vara. Miljöpartiet visar genom sitt budgetförslag vägen till ett starkare och mer hållbart Sverige. Miljöpartiet står för en politik som gör livet bättre och tryggare för människorna här och nu, men som också tar klimatutmaningen och naturkrisen på allvar. Sverige kan genomföra en grön och rättvis omställning och vi har allt att vinna på att göra den.

Miljöpartiets förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 14 läggs fram i kommittémotion 2025/26:3525. Partiets budgetalternativ innebär i kontrast till det förslag som regeringen och Sverigedemokraterna har lagt fram en genomtänkt inriktning som ger människor möjlighet att ha ett arbete att gå till. Det krävs kraftiga åtgärder, både strukturella och konjunktur-anpassade, för att komma till rätta med den historiskt höga arbetslösheten.

Miljöpartiet satsar betydande resurser på att bryta ned massarbetslösheten. Under de senaste åren har vi sett en försämring inom Arbetsförmedlingens insatser, vilket skapat stor oro. De personalintensiva insatserna, som riktar sig till personer långt ifrån arbetsmarknaden, har minskat, och stödet till personer med funktionsnedsättning har försämrats. Miljöpartiet har konsekvent motsatt sig tidigare neddragningar och anser att det behövs en förstärkning för att utöka arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Även riktade arbetsmarknadsutbildningar har en stor potential och bör utökas. Detta är särskilt viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv, för att hjälpa kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, och för att skapa varaktiga förändringar. Det bör också satsas på korta yrkesutbildningar i kombination med språkstudier, särskilt riktade mot kvinnor och bristyrken. Vidare vill Miljöpartiet se en satsning på och utveckling av lokala jobbspår för vuxna enligt motsvarande modell som fungerar väl för unga. Det behövs också medel för att kunna erbjuda evidens-baserade modeller som prövats med goda resultat.

Kombinationen av privatiseringar, nedskärningar och detaljstyrning när det gäller Arbetsförmedlingen har fått mycket negativa effekter på myndigheten, och den lokala närvaron har minskat drastiskt, vilket bl.a. försvårat matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare. Bristerna har lett till att arbetssökande, särskilt unga, inte får det stöd de behöver men också till att arbetsgivare i lokala tillväxtområden inte har någon att vända sig till för att

säkra sin kompetensförsörjning. Miljöpartiet gör därför en satsning på Arbetsförmedlingen inriktad på att stärka myndighetens lokala närvaro.

Om man är mån om så väl riktade resurser som möjligt hos Arbetsförmedlingen kan regeringens avskaffande av statsbidraget för samråd med arbetstagarorganisationer inte heller bedömas som annat än snåldumt. Arbetsstagarorganisationerna har djup kunskap om olika områden och kan därför i hög grad bidra till att program hos Arbetsförmedlingen blir så väl utformade som möjligt. Miljöpartiet tillför därmed medel för att återinföra det aktuella statsbidraget.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen måste utgångspunkten vara att den ska ge trygghet för löntagare under den period som man ställer om från ett arbete till ett annat. En stark arbetslöshetsförsäkring bidrar också till en starkare samhällsekonomi genom att den jämnar ut konjunktursvängningar. Miljöpartiet motsätter sig den nya brantare nedtrappningen av ersättningen i den reformerade arbetslöshetsförsäkringen. Avtrappningen är för brant och riskerar att slå hårt mot människor som redan befinner sig i eller är på gränsen till en utsatt situation. Miljöpartiet föreslår därför att medel tillförs på området. På sikt vill Miljöpartiet dock se ett helt annat system där arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen slås ihop till ett och samma trygghetssystem utan onödig administration, och som inte går att missbruka.

Vidare anser Miljöpartiet att etableringsprogrammet behöver vara utformat så att etableringsprocessen i betydligt större utsträckning kan anpassas till individens behov och förmågor. Programmet ska kunna vara både kortare och längre beroende på individuella omständigheter, och statens ekonomiska ansvar bör kunna förlängas i särskilda fall där det behövs. Partiet satsar därmed medel för att större individanpassning ska kunna erbjudas.

Miljöpartiet står även för en helt annan linje än regeringen i frågan om mottagande av kvotflyktingar. Sverige bör vara en förebild när det gäller global solidaritet och således omedelbart återgå till att ta emot 5 000 kvotflyktingar per år.

I fråga om unga som varken studerar eller arbetar behövs åtgärder för att hjälpa personer inom denna grupp att komma in i samhället och ut på arbetsmarknaden. Det finns ofta ett behov av stöd från flera olika delar av samhället, vilket innebär ett behov av samverkan och samarbete. Miljöpartiet avsätter därför medel inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för att förstärka ett pågående uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor på området.

Sammantaget anser Miljöpartiet att 1 475 000 000 kronor mer än vad regeringen föreslår bör anvisas inom utgiftsområdet för 2026.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:1 Budgetpropositionen för 2026 utgiftsområde 14:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3167 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett obligatoriskt nystartsår för personer som stått utanför arbetsmarknaden under tre år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändrade takbelopp för arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3525 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell A i motionen.

2025/26:3590 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabellen i motionen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa statliga beredskapsjobb och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka anslagen till insatserna för att få fler människor i jobb och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa traineeprogram för nyexaminerade studenter och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska anvisningsvolymerna till privata matchningstjänster och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa den nya brantare avtrappningen i arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera tak och ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S):

84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa statliga beredskapsjobb, i linje med den tidigare satsningen på naturnära jobb, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3740 av Jonny Cato m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabellen i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 821 683	300 000	962 000	−2 034 000	300 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	45 973 112	200 000	1 000 000	−12 330 000	550 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 073 822	2 200 000	2 106 000	1 010 000	625 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 212 263	±0	700 000	−2 500 000	±0
1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb	2 153 201	±0	±0	±0	±0
1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	132 554	±0	±0	−700	±0
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 864 000	±0	±0	±0	±0
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	52 809	±0	±0	−200	±0
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	86 510	±0	±0	−400	±0
1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen	66 560	±0	±0	±0	±0
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	±0	±0	±0	±0
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 292 000	±0	±0	±0	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	3 150 824	±0	200 000	±0	±0
2:1 Arbetsmiljöverket	1 010 926	50 000	325 000	−14 200	±0
2:2 Arbetsdomstolen	38 613	±0	±0	−200	±0
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	43 722	±0	±0	±0	±0
2:4 Medlingsinstitutet	69 750	±0	±0	−400	±0
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000	30 000	20 000	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>					
99:1 Fackligt samråd	±0	25 000	±0	±0	±0
99:2 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	±0	±0	277 000	±0	±0
99:3 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	±0	±0	54 000	±0	±0
Summa anslag inom utgiftsområdet	91 162 652	2 805 000	5 644 000	−15 870 100	1 475 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till
beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till
beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2026 inom
utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	4 400 000	2027–2035
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	16 000 000	2027–2030
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	3 440 000	2027–2030
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	2027–2028
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	50 000	2027
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	20 000	2027
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	23 919 000	